

ОТЕЦЬ КИРИЛО СЕЛЕЦЬКИЙ І ЧИН СВЯТОГО ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО

У статті вперше досліджено проблематику взаємовідносин о. Кирила Селецького із Чином святого Василя Великого жіночої і чоловічої віток. Настоятель с. Жузеля як основник Згромадження сестер-служебниць Непорочної Діви Марії здійснював духовний провід василіянок, що було звичною практикою того часу. Отець співпрацює з монахинями-василіянками від 1872 р., отримавши обов'язки капелана в Яворові.

До наукової студії широкоформатно залучено хроніки монастирів василіянок і василіян, спогади про отця Кирила Селецького, його публікації, а також загальні історичні праці.

Констатуємо, що взаємини духовенства були приятельськими та доброзичливими. Зокрема, о. К. Селецький опублікував дві біографічні замітки (оповідання і некролог), присвячені василіянам Єронімові Кузьмичу і Йосафатові Мальчинському. До численної плеяди приятелів о. К. Селецького у середовищі отців-василіян належали: ігумен Кристинопільського монастиря Антоній Кучинський, протоігумен, а згодом архимандрит Климентій Сарницький, Кипріян Козловський, Іван Тимочко, Юліян Дацій, Мар'ян Повх та інші.

Зазначено, що отці-василіяни також залишили теплі спомини у своїх літописах (Кристинопільська хроніка) або свідчення доброї пам'яті про о. Кирила в хроніці сестер-йосифіток. Ідеться передусім про вихідця із Цеблова василіянина о. Дам'яна Григорія Богуна, а також його рідних Василя Григорія Богуна і Мартиніяна Михайла Петришина. Характерно те, що василіяни зазначали про святість о. К. Селецького (о. Дам'ян Григорій Богун), якого має вшанувати Церква.

Певні непорозуміння виникли в питаннях проводу Згромадження сестер-служебниць, але це була справа о. Кирила із окремими представниками Чину (радіше представників Чину) з душпастирем.

ієрм. Єронім ГРИМ,
ЧСВВ, ліценціат з історії Церкви,
Василіянський інститут
філософсько-богословських студій
ім. митрополита Йосифа Велямина
Рутського
(Брюховичі, Україна)

Monk Yeronim HRIM,
Order of St. Basil the Great,
Licentiate in Church History,
Philosophical and Theological Studies,
Basilian Metropolitan Joseph Velamin-
Rutski Institute
(Bryukhovychi, Ukraine)

<https://orcid.org/0000-0002-6662-7426>

Ключові слова: о. Кирило Селецький, Чин святого Василя Великого, Згромадження сестер-служебниць Пречистої Діви Марії, Згромадження сестер св. Йосифа Обручника Пречистої Діви Марії.

FATHER KYRYLO SELETSKYI AND THE ORDER OF ST. BASIL THE GREAT

The issue of the relationship of Fr. Kyrylo Seletskyi with the female and male branches of the Order of St. Basil the Great has been considered in the article for the first time. The abbot of the village of Zhuzhil as the founder of the Congregation of the Sisters-Servants of the Immaculate Virgin Mary conducted the spiritual guidance of the Basilians, which was a common practice at that time. Having become a chaplain in Yavoriv, the priest worked with the Basilian nuns since 1872.

The chronicles of Basilian monasteries and nunneries, the memoirs of Fr. Kyrylo Seletskyi, his publications, as well as general historical works are widely included in the scientific study. We state that the relationships between the clergy were friendly and benevolent. In particular, Fr. Kyrylo Seletskyi published two biographical notes (a short story and an obituary), dedicated to the Basilians Yeronim Kuzmych and Yosafat Malchynskyi. To Fr. Kyrylo Seletskyi's many outstanding friends among the Basilian fathers belonged: the abbot of the Krystynopil monastery Anthoniy Kuchynskyi, archpriest and later archimandrite Klymentiy Sarnytskyi, Kypriyan Kozlovskyi, Ivan Tymochko, Yulian Datsiy, Maryan Povkh and others.

It is noted that the Basilian Fathers also left warm memories in their chronicles (Krystynopil Chronicle) or testimonies of the good memory of Fr. Kyrylo Seletskyi in the chronicle of the Sisters of St. Joseph. This is primarily about a native of the village of Tsebliv Basilian Fr. Damyan Hryhoriy Bohun, as well as his relatives Vasyl Hryhoriy Bohun and Martyniyan Mykhailo Petryshyn. It is noteworthy that the Basilians mentioned the holiness of Fr. Kyrylo Seletskyi (Fr. Damyan Hryhoriy Bohun), who should be honored by the Church.

Some misunderstandings arose in the conduct of the Congregation of the Sisters-Servants, but this was the case of Fr. Kyrylo Seletskyi with some representatives of the Order (preferably the representatives of the Order) with the pastor.

Key words: Fr. Kyrylo Seletskyi, Order of St. Basil the Great, Congregation of the Sisters-Servants of the Immaculate Virgin Mary, Congregation of the Sisters of St. Joseph the Betrothed of the Blessed Virgin Mary.

Постановка проблеми. Взаємини білого й чорного духовенства – доволі цікава тема, а в історії нашої Церкви подекуди полемічна. Часто ці взаємини залежали від соціальних і культурних, а й навіть політичних обставин. Тема «Отець Кирило Селецький і Чин святого Василя Великого» вказує на те, що йдеться про загальну сукупність зв'язків, які могли виникнути між о. Селецьким й окремими представниками

монашої спільноти (василіянок і василіян) – повсякденні стосунки, листування, опінії одні про одних та ін.

Аналіз досліджень. Отець Кирило був надзвичайно поважаною особою свого часу, і то не лише через свій стосунок до заснування Згромадження сестер-служебниць Непорочної Діви Марії і Згромадження сестер святого Йосифа Обручника Пречистої Діви Марії, а й як інтелігентний представник старої генерації галицького духовенства на зламі XIX і XX ст. – письменник, душпастир й педагог, який у повсякденному і офіційному спілкуванні налагодив зв'язки також і з представниками монашества. Тому й джерела, з яких ми черпаємо інформацію для висвітлення цієї теми, – це хроніки монастирів василіянок і василіян, спогади про отця Кирила Селецького, його публікації, а також загальні історичні праці.

Метою нашої статті є дослідження взаємин між о. К. Селецьким та отцями-василіянами.

Виклад основного матеріалу.

Чин святого Василія Великого

Чин святого Василія Великого до кінця XIX ст. був єдиною монашою спільнотою в нашій Церкві – у Львівській архієпархії, Перемишльській та Станіславівській єпархіях. Ідеться, очевидно, про дві вітки: жіночу – сестри-василіянки і чоловічу – отці-василіяни. Хоча згромадження й об'єднані однією назвою, але вони мали різну організаційну структуру. Сестри-василіянки на середину другої половини XIX ст. посідали в Галичині лише два монастирі – Словітський і Яворівський, у яких 1874 р. мешкали сім і шість монахинь відповідно [14, р. 223; 9, с. 170]. Монастирі василіянок підлягали місцевим єпископам, таке явище, як централізація, ще не було їм відоме (монахині-василіянки централізовані декретом Конгрегації Східних Церков від 2 червня 1951 р.). При своїх монастирях василіянки провадили школи для дівчат (чотирикласна в Словіті, її ще називали індустріальною, і чотирикласна в Яворові). Отці-василіяни натомість мали централізовану структуру, надану їм ще 1617 р. митрополитом Йосифом Велямином Рутським. До середини другої половини XIX ст. в Галичині василіян залишилось всього 66 осіб у 14 монастирях [14, р. 219–221; 10, с. 168–169]. Вони займалися виключно парафіяльною діяльністю і катехитурою, мали гімназію в Бучачі, а також три школи (у Бучачі, Лаврові і Дрогобичі), та одного доктора богослов'я о. Климентія Сарницького, який від 1863 р. викладав на богословському факультеті Львівського університету.

Як уже зазначалося, василіянок і василіян об'єднувало лише спільне ім'я, адже василіяни навіть не мали змоги, як колись у XVII–XVIII ст., забезпечувати духовну обслугу василіянок (духівники, сповідники, ка-

пелани). Тому єпископи призначали на ці обов'язки єпархіальних священників. Так у 1872 р. відбулося ближче знайомство о. Кирила із черницями Василіянського чину. 28 грудня 1872 р. він отримав призначення на посаду капелана василіянок у Яворові. Це був важкий період у житті о. Селецького, бо в 1866 р. відійшла у вічність його дружина Емілія, а незадовго і старша дочка Оленка. Молодша, Марія, закінчила школу сестер-василіянок в Яворові [6, с. 110]. Досвід капеланства в Яворівському монастирі, мабуть, визначально вплинув на осмислення-переосмислення значення жіночого монашества в житті Церкви й потребу його розвитку, головню в аспекті виховання занедбаних і бідних українських дітей. Збереглася у хроніці Яворівського монастиря сестер-василіянок лише одна невеличка згадка про відправу Служб Божих 2 і 8 вересня 1873 р. о. Кирилом Селецьким. Це запис залишив у книзі намірень сам священник, а в 1911 р. монахиня-василіянка мати Єлена Емілія Лянґевич (†1916), внесла його у головний список, коли переписувала й доповнювала хроніку: «В р. 1873 учениць в школі 73. Крім монахинь, учить П. Каролина Аберле. Катехитом є О. К. Селецький. Сей то Отець, відправляючи Служби Божі фундушеві, в записнику тих Богослужень написав: «2, 8 вересня Службы Б. совершилъ за часъ своего пробуваня у здішномъ монастырі неслѣтливый, не высокоученый и не Д^р токмо смиренный рабъ Божій О. Кириль Селецькій» [11, 1873 рік].

Коментуючи цей запис, монахиня додає: «Лиш глибока покора сего Отца подиктовала ему сі слова, бо справді є се чоловік глибоко учений, розумний, передовсім побожний. Церков наша руска має багато Їм до завдячення. Він то заложив Згромадження С.С. Служебниць Пр. Діви Марії руск. обряд. на взір С.С. Милосердия, Згромадженє се за Благословеням Божим і Пречистої Діви розширило ся по цілій Галичині а навіть мають вже свої доми на Буковині, в Кроації, Америці півн. і Бразилії. Тепер запопадливо працює над новоутвореним Братством Сьв. Обручника Йосифа, і є надія, що і сей праці і стараню Сьвятого Мужа Бог благословити буде» [11, коментар до запису 1873 року].

Важко через брак документів чи записаних спогадів сказати про перші безпосередні контакти та знайомства о. Кирила Селецького з василіянами. Отець Кирило належав до Перемишльської єпархії, де було шість чоловічих василіянських монастирів (у Добромилі, Лаврові, Жовкві, Крехові, Дрогобичі і Кристинополі), у яких він мав змогу часто бувати. З 1870-х рр. саме до Кристинопільського монастиря було йому найближче. Перед Добромильською реформою в Кристинопільському монастирі святого Юрія проживали троє ієромонахів, які вели дуже спокійний, розмірений спосіб життя. На той час багато хто з духовен-

ства говорив про потребу реформи Чину святого Василя Великого. У 1881 р. тодішній протоігумен о. Климентій Сарницький проявив ініціативу й звернувся до папи Льва XIII з проханням призначити єзуїтів для реформування василіян у Галичині. Цей крок – як грім серед ясного неба пролунав серед галицької суспільності. Найперше більшість самих василіян були проти і бойкотували заклик написати колективно-го подячного листа Папі та збирали підписи проти реформи. Світська інтелігенція скликала віча й писала різні відозви. А для світського духовенства, яке фактично було оплотом Церкви і культури, це був удар. На рівні деканатів збирали підписи проти такого способу проведення реформи. Історик Добромильської реформи і Василіянського чину о. Макарій Каровець (1873–1944) у чотиритомнику «Велика реформа» (1933–1936) наводить цілі списки протестувальників. Проте не все духовенство висловлювало протести – були й винятки. Їх він називає «добрі» священники, серед яких і о. Кирило Селецький [3, с. 100–101]. У ці перші роки реформи він міг навіть відвідувати Добромильський монастир. Уже з 1890 р. його ім'я неодноразово згадується на сторінках Хроніки Кристинопільського реформованого монастиря. Так, на празник Онуфрія 1890 р. отець Кирило Селецький очолив Службу Божу:

«Праздник св. Онуфрія вѣдбувъ ся въ сѣмъ роцѣ тымъ величавѣйше що при хорошѣй погодѣ та участы мирського доокрестного духовенства и при ревнѣмъ трудѣ нашихъ монахѣвъ, торжество тоє выпало цѣлкомъ вдоволяючи. Слава Богу! Людей було такъ много, що нѣякъ не можна имъ було в церквѣ помѣстити ся. Велику Службу Б. правив парохъ зъ Жужеля, О. К. Селецкій при престолѣ въ притворѣ церкви устроеномъ (за позволеньомъ Ординарята) а весь нарѣдъ слухавъ еѣ на цвинтары» [12, арк. 5].

Заснування Згромадження сестер-служебниць Непорочної Діви Марії

1891 року на церковному просторі Галичини відбулася одна знакова подія, що дала поштовх багатьом іншим ініціативам, у яких був задіяний Чин святого Василя Великого: заснування Місійного товариства св. ап. Павла. Основна ціль цього Товариства – взаємна підтримка священників, утвердження в душі душпастирської ревності та спільна праця над релігійно-моральним піднесенням руського (українського) народу. Перші загальні збори його відбулися у Львові 3 лютого (н. ст.) 1891 р. Головою виділу був обраний о. крилошанин Лев Туркевич (1846–1920). Товариство стало координаційним центром місійного та реколекційного руху, розв'язуючи, зокрема його організаційні й фінансові питання. Для проведення духовних місій і реколекцій воно

налагодило тісну співпрацю з ієромонахами-василіянами як проповідниками на них [4, с. 55]. Перша духовна місія, влаштована Товариством св. ап. Павла, відбулась у травні 1891 р., в с. Жужель (тепер Жужеляни) Белзького деканату (Сокальського повіту) на прохання пароха о. Кирила Селецького. Товариство власним коштом відрядило туди чотирьох проповідників – двох василіян (о. Єремія Ломницький і о. Віссаріон Кулик) і двох парафіяльних священників (о. Ісидор Зельський зі Збоїськ і о. Іван Редкевич, архикатедральний проповідник). Щодня, протягом п'яти днів, відбувалися по чотири проповіді й катехизація для дітей. Результат місії був особливим, оскільки спонукав кількох дівчат обрати шлях богопосвяченого життя, дав поштовх до заснування Згромадження сестер-служебниць Непорочної Діви Марії [4, с. 55–56].

Особливістю Згромадження сестер-служебниць було те, що його заснували представники єпархіального й монашого кліру – світський священник Кирило Селецький та ієромонах-василіянин Єремія Ломницький (1860–1916). На перших порах один виступив організатором матеріального забезпечення як прокуратор, а інший – як духовний опікун. У перші роки молодого згромадження василіяни також виступили з матеріальною підтримкою: збирали по місіях кошти, складали пожертви (протоігумен «старих» василіян о. Климентій Сарницький (1832–1909), скажімо, склав пожертву в 1000 золотих ринських). Однак коли Згромадження розрослося і з'явилися нові дома служебниць поза Жужелем – в Кристинополі, Тернополі, Самолусках, Циганах, Монастириську, між двома засновниками сталися прикрі непорозуміння, які полягали у різних поглядах на провід Згромадження. Коли 15 травня 1896 р. отця Селецького призначено прокуратором, то василіяни відійшли повністю від духовного проводу служебниць, і Селецький написав зречення з цього уряду, адже не давав собі ради без їхньої допомоги. Але звільнення з цього обов'язку отримав аж 2 березня 1897 р. і тоді-то василіяни перебрали повністю керівництво Згромадженням, а 26 лютого 1898 р. за розпорядженням митрополичого ординаріату всі обов'язки прокуратора о. Кирило передав о. Ломницькому. Усунення від управи Згромадженням о. Селецький пережив дуже болючо. У 1902 р. після усамостійнення Згромадження о. Кирило в часописі «Богословський вісник» у статті «До історії основання новіціату сс. Служебниць в Жужелю и перенесення тогожъ до Кристинополя» публічно висунув питання «Хто був Основником Згромадження?» Цьому дописові, мабуть, передував лист [5], адресований митрополиту або консисторії, у якому о. Селецький виливає свої жалі на реформованих василіян, зосібна – на о. Ломницького, закидаючи йому підступ й узур-

пацію влади в проводі служебниць. Лист цей зберігається в ЦДІАУЛ у фонді 201, справа 77, «Лист священика Селецького Кирила, свідоцтво про заснування та діяльність Згромадження Сестер Служебниць Пречистої Діви Марії в с. Жужель». На листі не проставлено конкретної дати, проте працівники архіву датують його 1900 р., але зміст свідчить, що написаний він був чи не 1901, чи того ж 1902 р., а потім перероблений і в доволі злагідненій формі опублікований у «Богословському віснику». Свою позицію о. Єремія представив у наступному випуску цього часопису:

«Від самого початку по нинішній день ніколи ми не заперечували о. Селецькому великої заслуги, яку він положив і яка йому справедливо належить перед Богом і людьми. Пояснюючи в нинішнім дописі ціле діло заснування Згромадження Сестер Служебниць Пр. Д. М., не мав я наміру в чім будь оскорбити о. Селецького або применшити його правдиву похвалу. Написав я все як було, повинуючись приказові властей, а кінчу словами: Богу благодарення і слава за Його ласку і благословення в тому ділі, а честь тому, який даючи своє ім'я, труд і немало поміч, поставив собі дійсно «монументум ере перенніюс» [2, с. 122–123].

Попри непорозуміння з деякими василіянами щодо проводу сестер-служебниць, о. Кирило Селецький завжди мав приязні стосунки з більшістю василіян, охоче надалі приїжджав до них на празники і запрошував до себе. Ось тільки деякі згадки у Кристинопільській хроніці:

«28.11.1903 – Сьв. Йосафата – В нашій церкві торжественна відправа. Целебрував о. Декан Селецький» [12, арк. 28].

«25.6.1904 – Празник св. Онуфрія – Священиків сьвітських було багато 16, між ними о. Селецький, о. Криницький, о. Корчинський, і пр...» [12, арк. 33 зв.].

«27.11.1904 – Сьв. Йосафата – Празник вдало. Відправа відбулась прекрасно – Службу Б. співану правив о. Декан Селецький, проповідав о. парох Повх...» [9, арк. 43].

«1.05.1905 – Світлий Понеділок – О. Парох (Мар'ян Повх) їздили до Жужеля на празник – мали там проповідь, вернули ½ 8» [12, арк. 33 зв.].

Отець Кирило про василіян

Отець Кирило Селецький як письменник, окрім статей у «Богословському віснику», у яких полемізує з о. Ломницьким про те, хто був засновником служебниць, та згадки про реформу Чину і своє позитивне ставлення до неї (Посланник, 1892), опублікував принаймні дві біографічні замітки про василіян. Перша – коротеньке оповідання «Отець Єронім Кузьмич», поміщене в читанці «Своя хата», що побачила світ у

1868 р. Головний персонаж – реальна особа – ігумен Добромильського монастиря о. Єронім Кузьмич, ЧСВВ (†1739), який вирішив замість старої дерев'яної монастирської церкви побудувати нову – муровану, але для завершення будівництва забракло йому коштів на будівельний матеріал. На щастя, невдовзі з Перемишля наспіло йому листовне повідомлення, що там стоїть його родинний дім, який після смерті всіх родичів, належить йому по праву. Не довго думаючи, отець-ігумен поїхав до Перемишля, розібрав будівлю, звіз матеріал до Добромильської обителі і щасливо добудував храм [7, с. 5–8]. Цей простенький, але реальний сюжет найімовірніше почерпнув о. Селецький з історичної розвідки Венедикта Площанського «Добромилъ. Монастырь Чина Св. Василя Великого и нѣскольکو словъ объ отношеніяхъ города», опублікованої в «Науковому зборнику Галицко-Русской Матицы» під роком 1867, але виданої в 1868 р. в друкарні Ставропігійського інституту. Невтомність і жертівність ігумена Кузьмича, що їх кількома словами згадує Площанський [8, с. 218–219], так прийшла до вподоби о. Кирилові, що він написав згадане оповіданнячко, подаючи ці чесноти як приклад для наслідування.

У часописі «Душпастир» за 15 (27) травня 1894 р. подав о. Селецький короткий нарис життя (посмертну згадку) молодого василіянина о. Йосафата Степана Мальчинського (1866–1894), який упокоївся в Бучачі 11 травня 1894 р. на 28 році життя. Його отець Кирило знав особисто. Народився о. Мальчинський на Холмщині, але після скасування там Унії у 1875 р. його батьки переїхали до Галичини. До Василіянського чину, що переживав тоді реформу, вступив він у Добромилі в 1884 р. і після студій висвячений 1889 р. Мав дар до праці з дітьми і дуже добре катехизував. Він був одним із тих священників-добродіїв, хто на зорі існування сестер-служебниць допомагав Згромадженню матеріально:

«Чи то на місії, чи то на ђдпустѣ, чи въ товарискѣмъ зѡбранію, чи въ зношенію зъ поодинокими лицями зъумѣвъ бл. п. Йосафатъ такъ дѣло повести, що все якась жертва приплыла до нашого заведенія, а навѣть и жидѡвъ умѣвъ до складанія жертвъ заохотити. Въ Бучачу по-примѣщувавъ въ церквахъ и христіанськихъ торговляхъ скарбонки, де складає ся жертвы для рускихъ Служебниць» [9, с. 233].

Постава молодого трудівника у винограднику Господньому бл. п. о. Мальчинського особливо імпонувала о. Селецькому, який і сам був активним душпастирем і лише завдяки невтомній праці підніс на високий рівень парафіяльне життя громад у Жужелі і Цеблові. У особі о. Йосафата втратив о. Кирило також і співпрацівника в справі розвитку Згромадження сестер-служебниць.

Василіяни про отця Кирила

Отець Кирило особисто знався з багатьма василіянами старої генерації – нереформованими, наприклад, з ігуменом Крестинопільського монастиря Антонієм Кучинським (1818–1901), з протоігуменом, а пізнішим архимандритом Климентієм Сарницьким, з яким він листувався у справі купівлі будинку для служебниць у Крестинополі, головню, з тими, які перейшли через Добромильську реформу. Частими гостями й помічниками на парафії в Жужелі і в дочірній церкві в Цеблові були отці з Крестинопільської обителі Кипріян Козловський (1852–1913), Іван Тимочко (1869–1910), Юліян Дацій (1863–1947), Мар'ян Повх (1868–1951), про яких згадано в хроніці, та інші. Один із цих ієромонахів залишив для історії спогади про отця Селецького. Цей василіянин був одним із перших, хто прийшов до Добромильського новіціату в часі реформи і вповні перейнявся ідеалами просвіти свого народу та його духовного піднесення. Ієромонах Юліян Дацій 29 років знав отця Кирила, крім того, сам мав досвід заснування нової чернечої спільноти – жіночого Згромадження сестер-мироносиць – і мав змогу безпосередньо пересвідчитися у всіх труднощах, із цим пов'язаних. У хроніці Крестинопільського монастиря за 1910–1922 рр., яка зберігається у Василіянському архіві у Варшаві, о. Дацій записав власні спогади про о. Селецького [1, с. 315–319]. Він уніс їх до хроніки невдовзі після відходу до вічності о. Кирила. Хроніст зазначає, що не мав на меті писати життєпис покійного, а лише позначити деякі йому відомі моменти і риси о. Кирила. О. Дацій пише про нього, що «се був чоловік рідкої чесноти» й унікальний священник, а якщо приглянутись до його священничих ревності, святості життя, праці, то йому найкраще підходить прізвисько «український Дон Боско» [1, с. 315]. Девізом отця Селецького було «трудитися для Царства Божого на землі», і цей девіз він якнайкраще старався реалізувати на своїй парафії. Він був ідеальним парохом, який зумів піднести свою парафію морально й матеріально, і завдяки його трудам парафія піднеслася вище від усіх сусідніх. Знав усіх своїх парафіян і їхні жалі, а парафіяни знали і любили свого пароха. Був опікуном і батьком молоді, своїм коштом посилав здібних хлопців і дівчат до вищих шкіл. Завдяки його праці з Жужеля і Цеблова вийшло кілька священників, учителів і учительок. Багато праці й сил поклав о. Селецький для розвитку першого активного жіночого чернечого Згромадження сестер-служебниць, а коли його відсторонено від проводу, то всіма силами взявся за нову чернечу спільноту – сестер-йосифіток. На допомогу отцю Кирилові єпископ призначав сотрудників, але часто бувало, що мусив сам обслуговувати ввірені йому церкви. Багато ще мав ідей та планів о. Селецький, проте перестудившись і занедужавши, від-

дав Богу свою душу 28 квітня 1918 р. «Вічна пам'ять великому праведникові» [1, с. 319] – так завершує свій запис про отця Кирила Селецького у хроніці Кристинопільського ієромонах Юліян Дацій, ЧСВВ.

Особливу пам'ять плекав про о. Селецького уродженець Цеблова василіянин о. Дам'ян Григорій Богун (1910–2008). Між іншим, перед ним, до ЧСВВ з Цеблова вступили інші двоє його родичів Василь Григорій Богун (1873–1949) і Мартиніян Михайло Петришин (1864–1933), які стали братами-помічниками. Отець Богун завжди гордився своїм походженням із парафії о. Кирила Селецького і тим, що отримав Святу Тайну Хрещення саме з його рук. Його мрією було вшанувати о. Селецького на престолах святих. У 1997 р. з нагоди 88 років життя, 70 монашого покликання і 60 священства о. Богун відслужив подячну Літургію в каплиці сестер Згромадження св. Йосифа ОПДМ в Цеблові. З цього приводу в Хроніці монастиря з'явився такий запис:

«На кінець проповіді [о. Дам'ян Богун] сказав таке: о. Пралат Кирило Селецький мене хрестив. Я пам'ятаю його похорон. Коли його несли біля нашої хати. Мені було 7 років. А час, коли він душпастирював, був страшний: ті, що визволяли, палили села, вбивали людей. Я приїхав власне на те, щоб просити вас о молитву про чудо, бо Церква має вшанувати його святістю. Треба три сигнали з неба, то ж прошу вас в трудній потребі життя просити о ласки. Бо не тільки французи, поляки будуть мати святих, але й ми. А коли його оголосять святим, то всі будуть питати: «Де ж той Цеблів?!» [13, с. 24].

Висновки. У статті на основі архівних матеріалів та публікацій окреслено зв'язки о. Кирила Селецького і Чину святого Василія Великого – жіночої й чоловічої віток. Ці відносини назагал були приятельськими. Певні непорозуміння виникли в питаннях проводу Згромадження сестер-служебниць, але це була справа о. Кирила із окремими представниками Чину. Крім того, о. Селецький опублікував дві біографічні замітки (оповідання і некролог), присвячені василіянам Єронімові Кузьмичу і Йосафатові Мальчинському, а зі свого боку, василіяни залишили теплі спомини у літописах (Кристинопільська хроніка) або свідчення доброї пам'яті про о. Кирила в хроніці сестер-йосифіток.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Василіянський архів у Варшаві. Ф: Архів отців василіян – Кристинопіль. Спр. 32: Історія монастиря оо. Василіян у Кристинополі 1.09.1910 – 31.12.1922.
2. Великий А., ЧСВВ. Нарис історії Згромадження СС. Служебниць П.Н.Д.М. Рим : Видавництво сестер Служебниць, 1968. 767 с.
3. Каровець М., ЧСВВ. Велика реформа Чина св. Василія В. 1882 р. Жовква, 1938. Ч. IV. 499 с.

4. Колб Н. «З Богом за Церкву і вітчизну»: греко-католицьке парафіяльне духовенство в Галичині у 90-х роках XIX століття. Жовква : Місіонер, 2015. 372 с.
5. Лист священника Селецького Кирила, свідоцтво про заснування та діяльність Згромадження Сестер Служебниць Пречистої Диви Марії в с. Жужель. *ЦДІАЛ України* (Центр. держ. іст. архів України, м. Львів). Ф. 201. Оп. 5. Спр. 77. 10 арк.
6. Марко С., ЗССЙ. Отець Кирило Селецький – засновник перших активних чернечих згромаджень УГКЦ. *Наукові Записки Українського Католицького Університету. Серія «Богослов'я»*. 2018. Ч. XI. Вип. 5. С. 107–126.
7. Мілківській Человѣкъ [Селецькій К.]. Своя хата. Читанка. Сельскому народу на хосенъ. Во Львовѣ : Зъ печатнѣ Института Ставропигійского, 1868. 111 с.
8. Площанскій В.М. Добромиль. Монастырь Чина Св. Василя Великого и нѣскольکو словъ объ отношеніяхъ города. *Науковій сборникъ издаваемый литературнымъ обществомъ Галицко-Русской Матицы*. Во Львовѣ : Въ книгопечатнѣ Ставропигійского Института, 1868. Вип. I–IV. С. 211–243.
9. Селецькій К. О. Іосафатъ Стефанъ Мальчинскій (Згадка посмертна). *Душпастьєрь*. 1894. Ч. 9. С. 231–234.
10. Схиматіс്മъ всего клира католикѣвъ обряда греческо-русского Епархіи Перемышльської на год отъ Рожд. Хр. 1874. Въ Перемышли : Типомъ руского Собора Клироса Перемыского, 1874. 204 с.
11. Хроніка монастиря сс. Василянѣвъ в Яворові від року 1882 (1897) [електронна версія].
12. Хроніка реформованого [Кристинопільського] монастиря з попередньою історичною довідкою. *ЦДІАЛ України* (Центр. держ. іст. архів України, м. Львів). Ф. 684. Оп. 1. Спр. 3067 «а». 52 арк.
13. Хроніка сестер Згромадження св. Йосифа ОПДМ в Цеблові.
14. Schematismus Universi Venerabilis Cleri Archidioeceseos Metropolitanae Graeco Catholicae Leopoliensis pro Anno Domini 1874. Leopoli : E typographia Societatis Nominis Szewczenko, 1874. 281 p.

REFERENCES

1. Vasyliianskyi arkhiv u Varshavi. F: Arkhiv ottsiv vasyliian – Krystynopil. Spr. 32: Istoriiia monastyria oo. Vasyliian u Krystynopoli 1.09.1910 – 31.12.1922 [Basilian Archive in Warsaw. Fund: Archive of the Basilian Fathers – Kristinopil. Storage unit 32: History of the monastery Basilians Fathers in Kristinopol from September 1, 1910 to December 31, 1922] [in Ukrainian].
2. **Velykyi, A., OSBM.** (1968). *Narys istorii Zghromadzhennia Sester Sluzhebnyts Presviatoi Neporochnoi Divy Marii [An essay on the history of the Congregation of the Sisters Servants of the Blessed Virgin Mary]*. Rym: Sisters Servants Publishing House [in Ukrainian].
3. **Karovets, M., OSBM.** (1938). *Velyka reforma Chyna sv. Vasyliia V. 1882 r. [The great reform of the Order of St. Basil the Great in 1882]*. (Vol. IV). Zhovkva [in Ukrainian].
4. **Kolb, N.** (2015). «Z Bohom za Tserkvu i vitchyznu»: hreko-katolytske parafiialne dukhovenstvo v Halychyni u 90-kh rokakh XIX stolittia [“With God for the Church and the Fatherland”: the Greek Catholic Parish Clergy in Galicia in the 90s of the XIXth century]. Zhovkva: Misioner [in Ukrainian].
5. Lyst sviashchenyka Seletskoho Kyryla, svidotstvo pro zasnuvannia ta diialnist Zghromadzhennia Sester Sluzhebnyts Prechystoi Divy Marii v s. Zhuzhel [Letter of the priest Kyrylo Seletsky, certificate of foundation and activity of the Congregation of the Sisters Servants of the Blessed Virgin Mary in the village of Zhuzhel]. (n.d.). *Tsentralnyi derzhavnyi*

istorychnyi arkhiv Ukrainy, m. Lviv – Central State Historical Archives of Ukraine in Lviv, f. 201, op. 5, spr. 77, 10 ark. [in Ukrainian].

6. **Marko, S., CSSJ.** (2018). Otets Kyrylo Seletskyi – zasnovnyk pershykh aktyvnykh chernechykh zghromadzen UHKTs [Father Kyrylo Seletsky is the founder of the first active monastic congregations of the Ukrainian Greek Catholic Church]. *Naukovi Zapysky Ukrainskoho Katolytskoho Universytetu. Serii «Bohoslovia» – Scientific Notes of the Ukrainian Catholic University. Theology Series, 11 (5), 107–126 [in Ukrainian].*

7. **Milkivskii Chelovik [Seletskii, K.]**. (1868). *Svoia khata. Chytanka. Selskomu narodu na khosen [Your house. Reader. For the benefit of the rural people]*. Lviv: Printed by the Stauropean Institut [in Ukrainian].

8. **Ploshchanskii, V.M.** (1868). Dobromyl. Monastyr Chyna Sv. Vasyliia Velykoho y niskolko slov ob otnosheniakh horoda [Dobromil. The Monastery of the Order of St. Basil the Great and a few words about the relations of the city]. *Naukovi sbornyk yzdavaemyi lyteraturnym obshchestvom Halysko-Russkoi Matytsy – Scientific collection published by the Literary Society of the Galician-Russian Mother, I–IV, 211–243. Lviv: In the printing house of the Stauropean Institute [in Ukrainian].*

9. **Seletskii, K.** (1894). O. Iosafat Stefan Malchynskii (Zghadka posmertna) [Father Iosafat Stefan Malczynsky (Posthumous mention)]. *Dushpastyr – Pastor, 9, 231–234 [in Ukrainian].*

10. *Skhymatism vseho klyra katolikiv obriada hrechsko-ruskoho Eparkhiy Peremyskoi na hod ot Rozhd. Khr. 1874 [Schematism of the whole clergy of the Greek-Russian rite of the Diocese of Przemyśl for the year from the Nativity of Christ 1874]*. (1874). Peremysl: Typography of the Russian Cathedral of the Peremysk Clergy [in Ukrainian].

11. *Khronika monastyria ss. Vasyliianok v Yavorovi vid roku 1882 (1897) [Chronicle of the monastery Basilian Sisters in Yavoriv from 1882 (1897)]*. (n.d.). [in Ukrainian].

12. *Khronika reformovanoho [Krystynopilskoho] monastyria z poperednoiu istorychnoiu dovidkoiu [Chronicle of the reformed [Krystynopil] monastery with preliminary historical background]*. (n.d.). *Tsentrалnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv Ukrainy, m. Lviv – Central State Historical Archives of Ukraine in Lviv, f. 684, op. 1, spr. 3067 «a», 52 ark. [in Ukrainian].*

13. *Khronika sester Zghromadzhennia sv. Yosyfa OPDM v Tseblovi [Chronicle of the Sisters of the Congregation of St. Joseph the Betrothed of the Blessed Virgin Mary in Tseblou]*. (n.d.). [in Ukrainian].

14. *Schematismus Universi Venerabilis Cleri Archidioeceseos Metropolitanae Graeco Catholicae Leopoliensis pro Anno Domini 1874 [Figure of the entire Venerable Clergy of the Greek Archdiocese of Metropolitan Catholic Lviv for the Year of our Lord 1874]*. (1874). Leopoli: From the Szewczenko Society [in Latin].

15. *Khronika reformovanoho [Krystynopilskoho] monastyria z poperednoiu istorychnoiu dovidkoiu [Chronicle of the reformed [Krystynopil] monastery with preliminary historical background]*. (n.d.). *Tsentrалnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv Ukrainy, m. Lviv – Central State Historical Archives of Ukraine in Lviv, f. 684, op. 1, spr. 3067 «a», 52 ark. [in Ukrainian].*

16. *Khronika sester Zghromadzhennia sv. Yosyfa OPDM v Tseblovi [Chronicle of the Sisters of the Congregation of St. Joseph the Betrothed of the Blessed Virgin Mary in Tseblou]*. (n.d.). [in Ukrainian].

17. *Schematismus Universi Venerabilis Cleri Archidioeceseos Metropolitanae Graeco Catholicae Leopoliensis pro Anno Domini 1874 [Figure of the entire Venerable Clergy of the Greek Archdiocese of Metropolitan Catholic Lviv for the Year of our Lord 1874]*. (1874). Leopoli: From the Szewczenko Society [in Latin].